

Ο Μένδοσβας

◆ ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΝΕΟΧΩΡΙΤΩΝ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ ◆

Διευθυντής - Συντάκτης: Ήλιος Γ. Κρομμύδας

Γραφεία: Πανεπιστημίου 42 γραφ. 810
Τηλ.: 36.00.633

Ιούνιος 1984
Έτος 3 Αριθ. φύλ. 29

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Η ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Είναι γνωστή η Αστυνομική διάταξη με την οποία παρακαλούνται όλοι οι κάτοικοι κάθε τόπου, (πόλης ή χωριού), να φροντίζουν για την καθαριότητα του τόπου τους, ιδιαίτερα κατά τους μήνες του Καλοκαιριού που δημιουργούνται περισσότεροι κίνδυνοι υγείας.

Καλούμαστε λοιπόν όλοι, και ο καθένας χωριστά στον τομέα του, να βοηθήσουμε την όλη προσπάθεια, σε θέματα καθαριότητας και κοινής ησυχίας, για την καλύτερη εμφάνιση του χωριού μας και κατά τους θερινούς μήνες που το όμορφο χωριό μας δέχεται και αρκετούς ξένους.

Ειδικότερα πρέπει:

1) Οι καταστηματάρχες και οι οικογενειάρχες να φροντίζουν για την καλή εξωτερική εμφάνιση καταστημάτων και οικιών, και για την απομάκρυνση σκουπιδιών και άλλων άχρηστων αντικειμένων από παρακείμενους ακάλυπτους χώρους.

2) Συχνά να καθαρίζεται κάθε παρακείμενος χώρος και να ασβεστώνονται, όπου είναι δυνατό, τα πεζοδρόμια κλπ.

3) Τα σκουπίδια να μην πετιούνται οπουδήποτε, αλλά σε χώρους που θα πρέπει με συνεργασία τοπικών φορέων να προσδιοριστούν και πάντως όχι σε πολυσύχναστους.

4) Να μην κυκλοφορούν ελεύθερα, είτε τη μέρα είτε τη νύχτα, τα ζώα που ρυπαίνουν το περιβάλλον αλλά και που δημιουργούν κίνδυνο στην κυκλοφορία.

5) Να υπάρχει σεβασμός από όλους των ωρών κοινής ησυχίας, με την αποφυγή δημιουργίας ενοχλητικών θορύβων.

Επιβάλλεται οι ώρες κοινής ησυχίας, ιδιαίτερα τη θερινή περίοδο, ν' αποτελούν αντικείμενο σχολαστικού σεβασμού από όλους μας.

Πιστεύουμε ότι όλοι θα βοηθήσουμε, καθένας με τον τρόπο του, ώστε το χωριό μας από φέτος να παρουσιάσει μια καλύτερη εμφάνιση για το συμφέρον όλων μας και για να δώσουμε την ευκαιρία σε κάθε ξένο επισκέπτη να φύγει με τις καλύτερες εντυπώσεις. Νομίζουμε ότι έτσι θα προσφέρουμε, κατά τρόπο ανόδυο, τις καλύτερες υπηρεσίες στη βελτίωση της ποιότητας ζωής στο χωριό αλλά και θα το ωφελήσουμε, έμπρακτα και θετικά, πολύπλευρα.

Μεγάλη μπορεί και πρέπει να είναι, στον τομέα αυτό, η συμβολή των τοπικών φορέων. Ας κάνουμε λοιπόν όλοι, χέρι-χέρι, το χρέος μας για ένα καλύτερο αύριο στο χωριό μας.

«Μ»

ΕΚΛΟΓΙΚΑ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ Ε.Κ.Ν.Ν.

Την Κυριακή το πρωί, στις 22 Ιουλίου 1984, η Εμπολιτιστική Κίνηση Νέων Νεοχωρίου θα διενεργήσει εκλογές για την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου, στην αίθουσα του Εμπολιτιστικού Κέντρου Νεοχωρίου.

Οι υποψήφιοι για το Δ. Συμβούλιο πρέπει να το δηλώσουν το αργότερο μέχρι την 19.7.84

ημέρα Πέμπτη στον αντιπρόεδρο του Συλλόγου κ. Σωκράτη Χρ. Κρομμύδα τηλ. 29298 Καρδίτσα.

Παρακαλούνται τα μέλη του Συλλόγου μας να παρευρεθούν ώστε να δοθεί η ευκαιρία για έναν ευρύ και καρποφόρο διάλογο για το καλό της Ε.Κ.Ν.Ν.

Το Διοικ. Συμβούλιο

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Το Κοινοτικό Γραφείο ανακοινώνει προς τους δημότες της Κοινότητάς μας τα παρακάτω:

Επειδή, σε πολλές οικογενειακές μερίδες των Δημοτολογίων της Κοινότητάς μας, λείπουν διάφορα στοιχεία, παρακαλούμε όλοι οι δημότες, έστω μια φορά το χρόνο, να περνούν από το Κοινοτικό Γραφείο για να ενημερώνονται σχετικά και να μας προσκομίζουν τα τυχόν στοιχεία που λείπουν.

Έτσι, θα σταματήσει η ταλαιπωρία ορισμένων δημοτών μας που ζητούν να πάρουν από το Γραφείο μας κάποιο υπηρεσιακό χαρτί, αλλά λόγω ελλείψεως κάποιων σχετικών στοιχείων δεν εξυπηρετούνται αμέσως, αλλά με καθυστέρηση.

Από την παραδοσιακή ζωή του χωριού

Το πρωινό άρμεγμα του κοπαδιού

ΤΟΥ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΤΣΙΤΣΑ.
ΤΩΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗ ΔΑΣΩΝ

Ο ήλιος επρόβαλε εκείνη την αυγή στον ορίζοντα θαμπός μέσα στους πυκνούς αχνούς της θερινής αχλύος, της καταχνιάς, που τρεμουλιάζει στη ζεστή ατμόσφαιρα του καλοκαιριού. Πέσο παραστατικά ο υμνογράφος του Αυγουστιάτικου Παρακλητικού κανόνος της Παναγίας

περιγράφει την ηθική καταχνιά, που μας σκεπάζει με το πλήθος των κακιών μας.

«Άψον την αχλύν των πταισμάτων Παναγία Δέσποινα...».

Η πρωινή αχλός της ανατολής είναι πάντοτε πρόγνωση μεγάλης κάψας. Αυτό έθεβαίω. νε κι ο γέρος, που έπιασε ενω-

ρίς το πόστο του κάτω από τον πλάτανο στο μεσοχώρι: «Και σήμερα με καταχνιά έσκαψε ο ήλιος στην ανατολή. Θάχουμε φωτιά και λαύρα. Γι' αυτό κι ο τζίτζικας τόπιασε από τα χαράματα...».

Όταν βγήκαμε στην άκρη του χωριού, οδεύοντας για κάποιον κοντινό δρυμό, ψηλά στο λάκωμα, είδαμε μεγάλη παράταξη γυναικών νάχει πιάσει, σαν παρδαλό γαϊτάνι, το φρύδι της πλαγιάς. Απόρησα γι' αυτή την πρωινή σύναξη. Ήταν άλλωστε καθημερινή, ώστε ν' αποκλείεται ομαδικό προσκύνημα για Μοναστήρι ή πανηγύρι. Ρώτησα τους χωρικούς που μας συνόδευαν στην πρωινή μας

ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελ. 4

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

— Η Πόπη σύζυγος Ιωάννη Σερ. Κρομμύδα, γέννησε στα Καμένα Βούρλα, αγοράκι.

— Η σύζυγος Κων(ν)ου Γ. Σακελλαρίου (γιού του Παπαγιώργη), γέννησε αγοράκι.

— Η σύζυγος Γεωργίου Ι. Κασσιούρα γέννησε στην Καρδίτσα δίδυμα αγοράκια.

— Η Παγώνα Κ. Κουτή,

συζ. Ιωάννη Μανωλιούδη, γέννησε στο Ηράκλειο Κρήτης κοριτσάκι.

Τους ευχόμαστε να τους ζήσουν και να ευτυχίσουν.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Βαπτίστηκε το κοριτσάκι του Ευαγγέλου Χρ. Γούλα και ονομάστηκε Ασπασία.

Ευχόμαστε στους γονείς του να τους ζήσει και να ευτυχίσει.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Με μεγάλη χαρά λάβαμε το δεύτερο γράμμα του συγχωριανού μας ΗΛΙΑ Β. ΜΗΤΣΙΟΥ (Λούι), το οποίο μελετήσαμε με προσοχή. Τον ευχαριστούμε για την καλοπροαίρετη πρόθεσή του να συμβάλει στην προστασία του κύρους του Συλλόγου μας και την οικονομική του δύναμη.

Στην επιστολή του ο αγαπητός μας Λούις αναφέρεται κυρίως στα όσα άκουσε και είδε γύρω από το έργο της Βρυσίτσας. Οι θέσεις που υποστηρίζει γύρω από αυτό το έργο μας βρίσκουν σύμφωνους. Άλλωστε το Δ.Σ. στη γενική συνέλευση των μελών του Συλλόγου, που

έγινε τον περασμένο Ιανουάριο, στον απολογισμό πεπραγμένων, επισήμανε με λύπη του την ασυγχώρητη τακτική που ακολουθήθηκε από την πλευρά των όσων πήραν μέρος σ' αυτές τις εργασίες. Πάντα υπάρχουν υπεύθυνοι από τη μεριά του Συλλόγου που παρακολουθούν την εξέλιξη της εκτέλεσης των έργων του.

Όμως υπάρχει δυσχέρεια στη συνεχή παρακολούθηση και έτσι ένα μέρος αυτής της ευθύνης επαφίεται στη συνείδηση των ιδίων των εργαζόμενων στο έργο και στους περίοικους της περιοχής αφού είναι Νεοχωρίτες και μάλιστα όταν το έργο αφορά κύρια την περιοχή τους. Πάντως, οι εμπειρίες που αποκτάμε, μας οδηγούν με ασφάλεια στην αποφυγή στο μέλλον παρόμοιων αταξιών, με γνώμονα την αρτιότερη εκτέλεση των έργων μας και τη διασφάλιση των χρημάτων του Συλλόγου.

Στη συνέχεια ο επιστολογράφος συγχαίρει το Γραμματέα της Κοινότητας κ. Κώστα Θυμιάπουλο για την πληροφόρηση που μας κάνει γύρω από την πρόοδο που πραγματοποιείται στο χωριό μας και παρακαλεί αυτή η ενημέρωση να γίνεται κάθε μήνα, γιατί είναι το ουσιαστικότερο μέρος της εφημερίδας μας για μας τους ξενιτεμένους.

Τελειώνει με την άποψη ότι, αφού όπως άκουσε στο χωριό υπάρχει Γεωργοκτηνοτροφικός Συνεταιρισμός, αν έχει την καλοσύνη ας γράφει κι αυτός κάτι στο «Μ» γύρω από τις δραστηριότητές του.

«Μ»

«ΜΕΓΔΟΒΑΣ»
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ
ΝΕΟΧΩΡΙΤΩΝ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Διευθυντής — Συντάκτης
ΗΛΙΑΣ Γ. ΚΡΟΜΜΥΔΑΣ
25ης Μαρτίου 12 — 15561
Χολαργός - Τηλ. 65.13.519

Τυπογραφείο: Κωλέττη 7
Αθήνα — Τηλ. 36.21.074

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ιδιώτες 400
Επαγγελματίες, Σύλλογοι 500
Διαφημίσεις, Ευχές κ.λ.π. 500

Η εφημερίδα δεν δημοσιεύει κείμενα με υβριστικό ή πολιτικό περιεχόμενο.

Χειρόγραφα δημοσιεύμενα ή μη δεν επιστρέφονται. Πρέπει να στέλνονται στο Διευντή του «Μ».

Ευπρόγραφα δημοσιεύματα εκφράζουν απόψεις του συγγραφέα τους.

P U B

«Δ Ι Α Σ Τ Α Σ Η»

Π. ΧΑΛΙΜΟΥΡΔΑΣ - Ι. ΒΑΣΙΛΑΚΟΣ Ο.Ε.

ΟΔΟΣ ΑΛΚΜΗΝΗΣ 8 — ΔΑΦΝΗ ΤΗΛ. 9708094
ΠΛΑΤ. ΚΑΛΟΓΗΡΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Μας έστειλαν τη συνδρομή τους προς το Σύλλογο και το «Μ», καθώς και διάφορες εισφορές οι παρακάτω τους οποίους ευχαριστούμε θερμά. Περιμένουμε να τους μιμηθούν και άλλοι βοηθώντας μας έτσι έμπρακτα στην προσπάθειά μας για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής του χωριού μας.

ΑΠΟ ΑΘΗΝΑ

Κρομμύδας Σ. Αναστ. 2.000
Μπασδέκης Αν. Θωμάς 2.000
Τέκος Στ. Ιωάννης 1.000
Τσιώλης Θ. Χρήστος 2.000
Τσίτρας Δημ. Αποστ. 1.000
Καρακώστα Αριστέα 1.000

ΑΠΟ ΚΑΡΔΙΤΣΑ

Αγρογιάννης Γ. Δημ. 1.000
Λαζαρίδης Ηλ. Γεώργ. 1.000
Ζώτος Γ. Κώστας 500
Μήτσιου Αθ. Θήβα 1.000
Τσίτσας Ιωάννης 1.500
Νίκου Ι. Δημ. (Πελασγία Φθιώτιδας) 1.000
Κρομμύδας Βασ. Αθαν. 1.000
Γρεβενά 1.000
Αντωνίου Γ. Σερ. 500
Νεοχώρι 500
Κατσιγιάννης Β. Αναστ. 1.000
Ναύπλιο 1.000
Παπαντώνης Γ. Αλέκος 2.000
Ναύπλιο 2.000
Λάμπρου Βάιος από Καταφύγι Καρδίτσας στη μνήμη του Τρύφωνα Κουτή από την Κασιανιά Καρδίτσας 1.200

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ - ΓΛΩΣΣΙΚΑ

ΑΠΟ ΤΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΑΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Δ. ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ
ΕΠΙΤΙΜΟΥ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗ Δ.Ε.

Συνέχεια από το προηγούμενο
Δ

Δακράκια (τα): λέγονται έτσι δυο ειδών άνθη, τα οποία είναι αυτοφυή στις πλαγιές των Αγραφών. Το ένα έχει μήκο 20 πάντους περίπου, τα δε πέταλά του είναι λευκά και σχηματίζουν στεφάνη. Αυτό προτιμά τα υγρά μέρη. Το άλλο έχει κοντό μίσχο και κίτρινα σύνθετα άνθη. Η φυτολογία το ονομάζει ηρανθές. Και τα δυο παρουσιάζονται την άνοιξη. Στο βιβλίο «τα Άγραφα» αναφέρω την παράδοση για τα κίτρινα δακράκια της Παναγίας.

Δάχλο (το): το δάχτυλο.
Δεκανίκι (το): είδος μπαστουνιού.

Δέντρο (το): η δρυς, η βελανιδιά. Έχει όμως και την συνηθισμένη σημασία.

Δέξιμο (το): η υποδοχή (π.χ. «καλά δεξίματα»).

Δευτεράδι (το): ο δεύτερος καρπός της χρενιάς, το δίφορο.

Διάζω: απλώνω το στημόνι.
Διάτα (η): η συμβουλή, η διαταγή.

Διάτανος (ο): ο διάβολος.
Διάφορο (το): το κέρδος, το συμφέρο.

Δίδουλος (ο): ο δίδυμος, ασταθής στη γνώμη του.

Διβόλι (το): το διβόλισμα, δυο φορές όργωμα.

Δικέλλα (η): σκαπτικό εργαλείο με δυο δόντια.

Δικούλι (το): η δικράνα, εργαλείο για λίχνισμα.

Δίνω: δίδω. Δύνει ο ήλιος: βασιλεύει.

Διορία (η): η προεσμία.

Διπλάρις ή διπλάρικα (τα): τα δίδυμα.

Διχάλα (η): το διχαλωτό ξύλο.

Δοκάνι (το): είδος σθάρνας με δόντια σιδερένια.

Δόξα (η): α) το ουράνιο τόξο, β) η μεγάλη φήμη.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

ΨΗΣΤΑΡΙΑ «Η ΨΑΘΑ»

ΒΑΣΔΕΚΗΣ Δ. ΘΩΜΑΣ

Δημητρίου Εμμανουήλ 14 — ΚΑΡΔΙΤΣΑ

Διαθέτει

Αρνί γάλακτος — Μπριζόλα — Παϊδάκια —
Μπιφτέκι — Κοτόπουλο — Κεμπάπ — Κοκορέτσι
Ταχεία εξυπηρέτηση — Οικογενειακό περιβάλλον
ΣΑΣ ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΜΕ

ΜΟΙΡΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΝΕΒΡΟΠΟΛΗΣ ΝΕΟΧΩΡΙ

ΓΕΝΙΚΑ

Τα μοιρολόγια είναι —όπως όλοι ξέρουμε— τραγούδια για το θάνατο αγαπημένων προσώπων, και έχουν μια ιδιαίτερη θέση μέσα στην τραγουδισμένη λαϊκή ποίηση του λαού μας. Όπως και σ' άλλες περιοχές της Ελλάδας αλλά και των Βαλκανίων γενικά έτσι και στη Νεβρόπολη το είδος αυτό του τραγουδιού διαδόθηκε ευρύτατα, μάλλον κατά την Βυζαντινή περίοδο. Η ίδια η λέξη εξ άλλου «Μοιρολόι» είναι Βυζαντινή.

Για το είδος, λοιπόν, αυτό της λαϊκής ποίησης μπορούμε να υποθέσουμε πως άρχισε να δημιουργείται κατ' αρχήν από επανάληψη λέξεων που δήλωναν απόγνωση, θρήνο. Στη συνέχεια εμπλουτίστηκε από χαρακτηρισμούς για το νεκρό πρόσωπο, όπως ο λεβέντης, το λουλούδι, το παληκάρι κλπ. καθώς και από γενικές αναφορές για τη φύση, τα βουνά, λαγκάδια, ραχούλες, που όπως θα δούμε εδώ παίζουν ένα ιδιαίτερο ρόλο. Η χρονολόγηση αυτής της εξελικτικής διαδικασίας του μοιρολογιού είναι αρκετά δύσκολη αν όχι αδύνατη γενικά. Το πρώτο μοιρολόι πάντως, που μοιάζει κάπως με τα σημερινά αναφέρεται από τον Όμηρο ότι έγινε από μοιρολογίστρες κατά την ταφή του Έκτορα.

Βέβαια τα στοιχεία που θα μπορούσε κανείς να αντλήσει από τα μοιρολόγια γενικά είναι αρκετά ενδιαφέροντα αλλά ξεφεύγουν από το σκοπό του κειμένου μας. Εδώ θ' αργεστούμε με τα ιδιαίτερα στοιχεία των μοιρολογιών της περιοχής.

Τα μοιρολόγια που θα παρουσιάστούν από τις στήλες του «Μ» εί-

ναι ηχογραφημένα, στο Νεοχώρι στις 25 Απριλίου του 1984 και τραγουδημένα από τις κυρίες: Αντωνίου Λαμπρινή 58 ετών και Κατσιγιάννη Ελένη 68 ετών. Μελωδικά σχεδόν όλα ακολουθούν τη δομή της μελωδίας και των υπόλοιπων δημοτικών τραγουδιών της περιοχής.

ΜΟΙΡΟΛΟΓΙΟ 10

(Ωχ) Γιατί 'ναι μιάρα τα βουνά κι ανταριασμένοι οι κάμποι;
(ωχ) μην είναι Χάρος πόρχιτι στο άλογο καθάλα.
Παίρνει τους νιούς απ' τα μαλλιά τους γέροντες απ' το χέρι (παίρνει και τα μικρά παιδιά στη σέλλα αρμαθιασμένα).
Παίρνει τους νιούς για το χορό τους γέροντες για τραγούδια, παίρνει και τα μικρά παιδιά, τα παίρνει για παιχνίδια.
Κοντοκρατήσου Χάρε μου, κράτα και τ' άλογό σου (ωχ) να χαιρετίσω (γιέ μου) τα βουνά και τις κοντές ραχούλες.

Αυτό είναι το ποίημα του 1ου μοιρολογιού για το οποίο έχει αναφερθεί κι ένας Γάλλος συλλέκτης ελληνικών δημοτικών τραγουδιών στις αρχές του 19ου αιώνα. Η συλλογή κυκλοφόρησε σ' ένα δίτομο έργο στα γαλλικά στο Παρίσι στα 1924. Αυτός είναι ο CL. FAURIEL και ο τίτλος της συλλογής «CHANTS POPULAIRES DE LA GRECE MONTERNE». Έτσι λοιπόν ξέρουμε πως το 1ο μοιρολόι είναι τουλάχιστον πριν την επανάσταση του 1821 περιουληγμένο κατά πως βγαίνει από τα σχόλια του FAURIEL. Γράφει λοιπόν ο FAURIEL, σελ. 225 και επ.:

Ο ΧΑΡΟΣ ΚΑΙ ΑΙ ΨΥΧΑΙ

«Το θέμα και το μοτίβο του παρακάτω ποιήματος δεν επιδέχονται ακριβή προσδιορισμό. Η πιο άμεση πρόθεση που μπορεί κανείς να διακρίνει είναι η ανάκληση στη μνήμη, μ' ένα τρόπο γενικό, των αφάτων

πόθων εκείνων που αγαπιούνται την ώρα του αποχωρισμού καθώς και ο χαρακτηρισμός της ισχυρότατης γοητείας που ασκεί η ύπαρξη - ζωή, για τ' ανθρώπινα πλάσματα. Αν δεν βρισκόταν εκεί ο στόχος που απέβλεπε συγκεκριμένα ο ποιητής, είναι τουλάχιστον αυτός στον οποίο προσέκρουσε χωρίς πρόθεση, παρουσιάζοντάς μας αυτούς που δεν υπάρχουν πιά, σαν να είναι γεμάτοι από την ιδέα αυτών που αγαπήσαν όταν ζούσαν, σαν να επιθυμούν ακόμα με πάθος, να αδραχτούν κρυφά από κάποιες εντυπώσεις, τις πιο απλές και κοινές στη ζωή.

Δεν μου φαίνεται να χρειάζεται να κάνω μια πιο επίμονη αναφορά για το μοτίβο αυτού του ποιήματος για να αισθανθεί κανείς την ομορφιά και το αποτέλεσμα.

Είναι φυσικά ένα από τα 5 - 6 πιο ωραία αυτής της συλλογής. Η εκπλήσσοσα πρωτοτυπία της ιδέας ή άμα το θέλετε του ονείρου που αποτελεί το βάθος της γίνεται ακόμα πιο έξοχη από την απόλυτη απλότητα της εκτέλεσης και των λεπτομερειών.

Συναντώντας κανείς τέτοιες συνθέσεις αισθάνεται μια κάποια λύπη, γιατί δεν ξέρει σε ποιόν να τις αποδώσει, γιατί

δεν μπορεί να τις συνδέσει με κάποιο όνομα με καμιά δόξα ατομική. Μια αυτή τη λύπη διαδέχεται γρήγορα ένα αίσθημα θαυμασμού πιο σωστό κι ανεβασμένο. Ας λογαριάσει κανείς πως η Νέα Ελλάδα ξεχνά και ξαναγεννά καθημερινά αιώνες τώρα, τόσο ωραία ποιητικά έργα σαν το εν λόγω. Ας σκεφτεί ακόμη πως οι δημιουργοί αυτής της ποίησης είναι γενικά άνθρωποι που τίποτα δεν έμαθαν ούτε καν να διαβάσουν, ότι η πλειοψηφία αυτών που τα τραγουδά ή τ' ακούει να τραγουδιούνται (γιατί δεν ξέρει επίσης να διαβάσει) αισθάνεται μέχρι ενθουσιασμού το βάθος και τη γοητεία τους, κι αναρωτιέται κανείς αν αυτή η Ελλάδα, η παλιά δασκάλισσα της Ευρώπης δεν έχει ακόμα το σπέρμα που της χρειάζεται για να την ξανακάνει (αν μια μέρα νικητήρια ανατείλει) ανεξάρτητη κι ελεύθερη μέσα στις αγκάλες του πολιτισμού.

Σχετικά με το μέρος της Ελλάδας που συντέθηκε το τραγούδι δεν υπάρχει ούτε μέσα στην υπόθεση ούτε στο λεκτικό του κομματιού καμιά ιδιαιτερότητα, απ' όπου να μπορεί κανείς να συμπεράνει κάτι ως προς τούτο.

Στη συνέχεια ο FAURIEL παραθέτει το κείμενο του μοιρολογιού όπως το κατέγραψε:

Ο ΧΑΡΟΣ ΚΑΙ ΑΙ ΨΥΧΑΙ

Τι είναι μάρμα τα βουνά, και στέκουν θουριωμένα;
Μήν' άνεμος τα πολεμά; μήνα βροχή τα δέρνει;
Κ' ουδ' άνεμος τα πολεμά, κ' ουδέ βροχή τα δέρνει.
Μόναι διαβαίν' ο Χάροντας με τους απαιθαμένους.
Σέρνει τους νεούς απ' εμπροστά, τους γέροντας κατόπι,
Τα τρυφερά παιδόπουλα σ' την σέλλ' αρραδιασμένα.
Παρακαλούν οι γέροντες, κ' οι νέοι γονατίζουν.
«Χάρε μου, κόνεψ' εις χωριόν, κόνεψ' εις κρύαν θρύσιν,
»Να πιούν οι γέροντες νερόν, κ' οι νέοι να λιθαρίσουν,
»Και τα μικρά παιδόπουλα να μάσουν λουλουδάκια». «Κ' ουδ' εις χωριόν κονεύω γώ, κ' ουδέ εις κρύαν θρύσιν»
»Έρχοντ' η μάννες για νερόν, γνωρίζουν τα παιδιά των»
»Γνωρίζονται τ' ανδρόγυνα, και χωρισμόν δεν έχουν».

Το ίδιο επίσης μοιρολόγι κατέγραψε κι ένας άλλος Ελληνιστής Ευρωπαίος ο PASSOW ARNOLDUS 35 χρόνια αργότερα στα 1860. Το κείμενο είναι ακριβώς ίδιο μ' αυτό του FAURIEL χωρίς όμως σχόλια.

Τέλος και οι δυο οι μελετητές δεν αναφέρουν τον πληροφοριοδότη απ' τον οποίο άκουσαν το μοιρολόγι και ούτε τον πόπο στον οποίο τραγουδιέται. Και οι δυο επίσης δεν ενδιαφέρθηκαν μιας κι ήταν φιλόλογοι για τη μελωδία κι έτσι

είναι αδύνατο να ξέρουμε πως τραγουδιόταν. Οι διαφορές του κειμένου που ηχογραφήθηκε στο Νεοχώρι με το κείμενο του FAURIEL οφείλονται πιθανά στη διάδοση του μοιρολογιού στην περιοχή της Νεβρόπολης όπως π.χ. το φινάλε του μοιρολογιού. Πάντως πρόκειται για το ίδιο μοιρολόι. Εξ άλλου από την πρώτη καταγραφή του από το FAURIEL έχουν περάσει 160 χρόνια τουλάχιστον.

Αθήνα 25.6.1984

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Δ. ΖΟΤΚΑΣ

ΣΤΕΙΛΑΤΕ
ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ
ΣΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΣΑΣ
ΣΤΟ ΜΕΓΔΟΒΑ
ΒΟΗΘΗΣΤΕ
ΣΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΑΙ
ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΟΥ «Μ»

ΣΙΔΗΡΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
ΥΔΡΑΥΛΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΥΜΕ
ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ
ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΠΛΑΚΙΔΙΩΝ
ΔΑΠΕΔΟΥ ΚΑΙ ΜΠΑΝΙΟΥ

ΓΕΩΡΓ. ΧΑΛΙΜΟΥΡΔΑΣ - ΓΕΩΡΓ. ΜΠΟΥΡΑΣ

ΤΗΛ. 93208
ΝΕΟΧΩΡΙ - ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ "ΜΕΓΔΟΒΑ,,

ΛΑΧΕΙΟΦΟΡΟΣ

Το Δ.Σ. του Συλλόγου Νεοχωριτών Αθήνας, στην προσπάθειά του να ενισχύσει τα οικονομικά του, για να μπορέσει να προβεί στην εκτέλεση έργων στο χωριό, αποφάσισε τη διενέργεια λαχειοφόρου στην οποία θα κληρωθεί μια έγχρωμη τηλεόραση PHILIPS 20" ιντςών. Οι σχετικοί λαχνοί έχουν ήδη κυκλοφορήσει.

Η κλήρωση θα γίνει σύμφωνα με την κλήρωση του Λαϊκού λαχείου της 20ης Αυγούστου 1984. Τυχρός θα είναι ο λα-

χνός του οποίου ο τριημέριος αριθμός του θα συμφωνεί με τα τρία τελευταία ψηφία του πρώτου τυχερού αριθμού της παραπάνω κλήρωσης. Εκφράζει την ικανοποίησή του για την υποδοχή που έτυχε ως τώρα η προσπάθειά μας. Καλεί δε όλους όσους δεν προμηθεύτηκαν ακόμα λαχνούς να τους προμηθευτούν σύντομα, ώστε ο στόχος μας να πετύχει απόλυτα. Τιμή κάθε λαχνού δραχμές 200. Οι κάτοχοι λαχνών να τους διαφυλάξουν με προσοχή, για να αποφευχθεί κάθε σχετική με το αποτέλεσμα

της κλήρωσης παρεξήγηση, ο δε τυχερός να ενημερώσει το συντομότερο τον ταμία του Συλλόγου μας κ. Ηλία Αντ. Κρομμύδα τη. 8821287.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

— Όπως γράψαμε και στο προηγούμενο φύλλο του «Μ», το τελευταίο Σαββατόβραδο του Ιουλίου θα πραγματοποιηθεί ο ετήσιος χορός στο χωριό. Ας φροντίσουμε όλοι να δώσουμε το «παρών» στο Νεοχωρίτικο αυτό γλέντι.

— Το πρώτο δεκαήμερο του Αυγούστου, η Κοινοτική αρχή, σε συνεργασία με τους Συλλόγους του χωριού και τη συμπαράσταση της Νομαρχίας Καρδίτσας, θα πραγματοποιήσει μια σειρά πολιτιστικών εκδηλώσεων με τίτλο «Γιορτές Τουρισμού και Περιβάλλοντος» που θα περιλαμβάνουν: Αθλητικούς αγώνες, αγώνες σκακιού, έκθεση βιβλίου, έκθεση ζωγραφικής, τοπικούς χορούς με τοπικά συγκροτήματα, αναβίωση παλιών εθίμων, θέατρο, συναυλία, εκδρομή και προβολή ταινίας.

ΤΟ ΠΡΩΙΝΟ ΑΡΜΕΓΜΑ ΤΟΥ ΚΟΠΑΔΙΟΥ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ από σελ. 1

πορεία. Η απόκρισή τους με γέμισε νοσταλγία. Μου θύμισε ολόκληρη αγροτική και ποιμενική ζωή, την οποία έζησα τόσο έντονα στα παιδικά μου χρόνια στο χωριό.

Η πρωινή λοιπόν αυτή θεοκρατική εικόνα θα μπορούσε να έχει για λεζάντα της: «Το άρμεγμα της γιδόβιτας του χωριού». Γιδόβιτα είναι το μικτό κοπάδι από μερικές εκατοντάδες γιδιών, συνιδιόκτητο όλου του χωριού. Κάθε χωρική οικογένεια έχει από 5, 10, 15 γίδες, τις οποίες σμίγουν σε κοινό κοπάδι, που θόσκει στα λογγάρια με την αράδα, όταν δεν υπάρχει μισθωτός τσοπάνος. Υπάρχουν βέβαια και χωρικοί που έχουν δικά τους 50, 100 και πιο πολλά γίδια. Αυτοί θεωρούνται πια αποκλειστικά κτηνοτρόφοι, που συντηρούν δικά τους, ξέχωρα, κοπάδια. Τέτοιες κτηνοτροφικές οικογένειες ήταν αρκετές προπολεμικά στα χωριά μας. Σήμερα όμως σπανίζουν. Τα γίδια ελαττώθηκαν και απέμειναν οι γιδόβιτρες, τα κοινά κοπάδια, με το μικρό αριθμό ζώων, ώστε κάθε οικογένεια να έχει το λιγιστό γάλα της και να φτιάχνει μερικές οκάδες βούτυρο, το λίπος της χρονιάς, μαζί με το χειμωνιάτικο χοιρινό. Γιατί το λάδι είναι τόσο σπάνιο και δυσάπκτητο για το ισχνό θαλάσσιο των ορεινών μας.

Το Μάη, τον Ιούνιο, ακόμα και τον Ιούλιο, το γάλα είναι άφθονο και οι γίδες αρμέγονται πρωί - βράδυ. Κάποτε και τρίτη φορά, το μεσημέρι.

Τον Αύγουστο όμως λιγοστεύει. Και τότε μόνο μια φορά τη μέρα, κάθε πρωί γίνεται το άρμεγμα. Ύστερα τον μήνα αυτό έχουν θεριστεί οι καλα-

μιές, σηκώθηκαν και τα αλώγια και το γιδόκοπάδι διανυκτερεύει στο ύπαιθρο. Δεν υπάρχει φόβος για ζημιές. Γι' αυτό το άρμεγμα γίνεται επί τόπου. Στην εξοχή. Μια από τις ομορφότερες σκηνές της αγροτικής ζωής, την οποία τόσο πολύ χάρηκα, όπως είπα στην αρχή, στα παιδικά μου χρόνια και μου θύμισε τις προάλλες ένα πρωινό ταξίδι στα ορεινά χωριά της Ρούμελης.

Μισή ώρα νύχτα, πριν σκάσουν τα ρόδα της ανατολής, ξεκινούσαμε παρέες - παρέες από το χωριό και ροβολούσαμε στα μονοπάτια με τα μπακράτσια, τα μικρά δηλαδή χάλκινα και τσίγγινα δοχεία για το άρμεγμα. Κορίτσια και γυναίκες. Σπάνιο πράγμα ο άντρας. Εγώ είχα το προνόμιο. Η μάνα μου ήτανε μικρομάνα, είχε δηλαδή κάθε χρόνο και μικρό στη σαρμανίτσα. Όλη η δουλειά του σπιτιού απάνω της. Παραχέρι δεν υπήρχε. Αναγκαστικά λοιπόν οι επτά γιδούλες μας περίμεναν εμένα κάθε πρωί γι' άρμεγμα. Μόλις ξαγνάτιζαν στο καραούλι οι πρώτες παρέες, γινόντανε άλλο πράμα. Σκοπούσε το κοπάδι κι ορμούσε σε προϋπάντηση των κοριτσιών. Οι χαιρετούρες αηδονοαλούσαν στο βουνό: «Έλα Σιούτα μ' Έλα Αραπούλα μ' Έλα Φλώρα μ'. Πούσαι κουρίτσι μ'». Κι όλες άρπαζαν από τα χέρια των κυράδων τους τα ψωμάκια, που κουβαλούσαν μαζί τους για να τις φιλέψουν. Κι ενώ μασούσαν τα δωράκια αυτά, εδέχοντο χαρούμενες τα χάδια και τις τρυφερότητες των κοριτσιών.

Τον Αύγουστο το κοπάδι, βρίσκεται στον αναπαγωγικό του οργασμό. Οι τράγοι έχουν το μεγάλο φεστιβάλ. Κυνηγάνε τις σιούτες και τις κανούες, την

ώρα που οι έφηβες κοπελιές σοκαρισμένες γιαυτό που τάχαμα αρμέγοντας τις γίδες. Τις ταιπιπώνουν στο άρμεγμα, παρατείνοντας τον τροπαλό σκύψιμο για να μη αντικρύσουν τον αχαλίνωτο σεξουαλικό των τράγων. Ήταν τα χρόνια εκείνα, ίσως η μοναδική γεύση και εμπειρία για τα δικά τους γλέντια, όταν θαρχόταν η ώρα να ξευγρωθούν με το ταίρι τους.

Μια άλλη και έρημη γρηούλα, είχε μια μονάχα γιδούλα. Την Κανούτα. Και κάθε πρωί δεν υπήρχε συγκινητικότερη συνάντηση από αυτή της γρηάς και της Κανούτας. Με υγρά μάτια τη φιλούσε και τη χαϊδεύε και κλαίοντάς την απειχαιρετούσε. Εκείνη την έπαιρνε τότε από κοντά για το χωριό. Κι εχρειάζετο η επέμβαση τσοπάνου για να τη γυρίσει στο κοπάδι. Το θυμάμαι

σαν να ήτανε χθές. Μετρούσε η έρημη γρηούλα μ' αγωνία τις ημέρες ως που νάρθουν τα πρωτερόχια, για να γυρίσει το κοπάδι στο χωριό. Για να έχει δίπλα της στο ισόγειο καλυβόσπιτο, την Κανούτα της. Μοναδική συντροφιά και παρηγοριά της στις μακρινές νύχτες του χειμώνα.

Τελείωνε κάποτε το άρμεγμα και η πομπή γύριζε στο χωριό, ενώ το κοπάδι με ξαλαφρωμένα τώρα τα μαστάρια του ροβολούσε για τη βοσκή, όπου το φύλλωμα των κλαριών και τα βλαστάρια των βάτων και των βατσινιών θα μετουσιώνετο στο καινούργιο γάλα της άλλης ημέρας.

Έτσι περνούσε μια τόσο γραφική ζωή, γεμάτη θεοκρατική γοητεία και βουκολικά ειδύλλια.

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΣ

Λάβαμε επιστολή που ο επιτολογράφος της αντί της υπογραφής του έβαλε «οι χωριανοί». Δεν επιθυμούμε εδώ να χαρακτηρίσουμε εκείνον ή εκείνους που έγραψαν την επιστολή, για την ενέργειά τους αυτή. Με την ευκαιρία όμως αν-

τή, δηλώνουμε μια για πάντα, ότι ούτε η εφημερίδα ούτε το Διοικητικό Συμβούλιο πρόκειται να ασχοληθούν ποτέ με το περιεχόμενο ανώνυμων επιστολών, όποιο και αν είναι αυτό.

«Μ»

ΑΠΟ ΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΜΑΣ ΠΟΙΗΣΗ

ΤΗΡΑ ΜΗ ΜΟΙΑΣΗΣ...

Τήρα μη μοιάσης του λαγού νόπου γεννάει κι αρνιέται, μοιάσε της πετροπέρδικας, της αηδονοαλούσας, που κάνει δεκοχτώ πουλιά, κανένα δεν αρνιέται, κι αν πέση αιτός και πάρη ένα, γέν' από τα πουλιά της, κάνει καιρούς να πih νερό, καιρούς να κιλαηδήση, κι οπόβρη ξάστερο νερό, θολώνει το και πίνει, κι οπόβρη μαύρη καψαλιά, θα κάτση να βοσκήση, κι οπόβρη μαύρο κούτσουρο, θα κάτση να λαλήση.